

VALTIOVARAINMINISTERIÖ

JulkiCT
-toiminto

Mikä on avoimen tuotteen hallintamalli – perustiedot ja taustoitus

Jukka Kääriäinen, Tapio Matinmikko, Raija
Kuusela

22.4.2015

Jukka.kaariainen@vtt.fi

Avoimen tuotteenhallinta

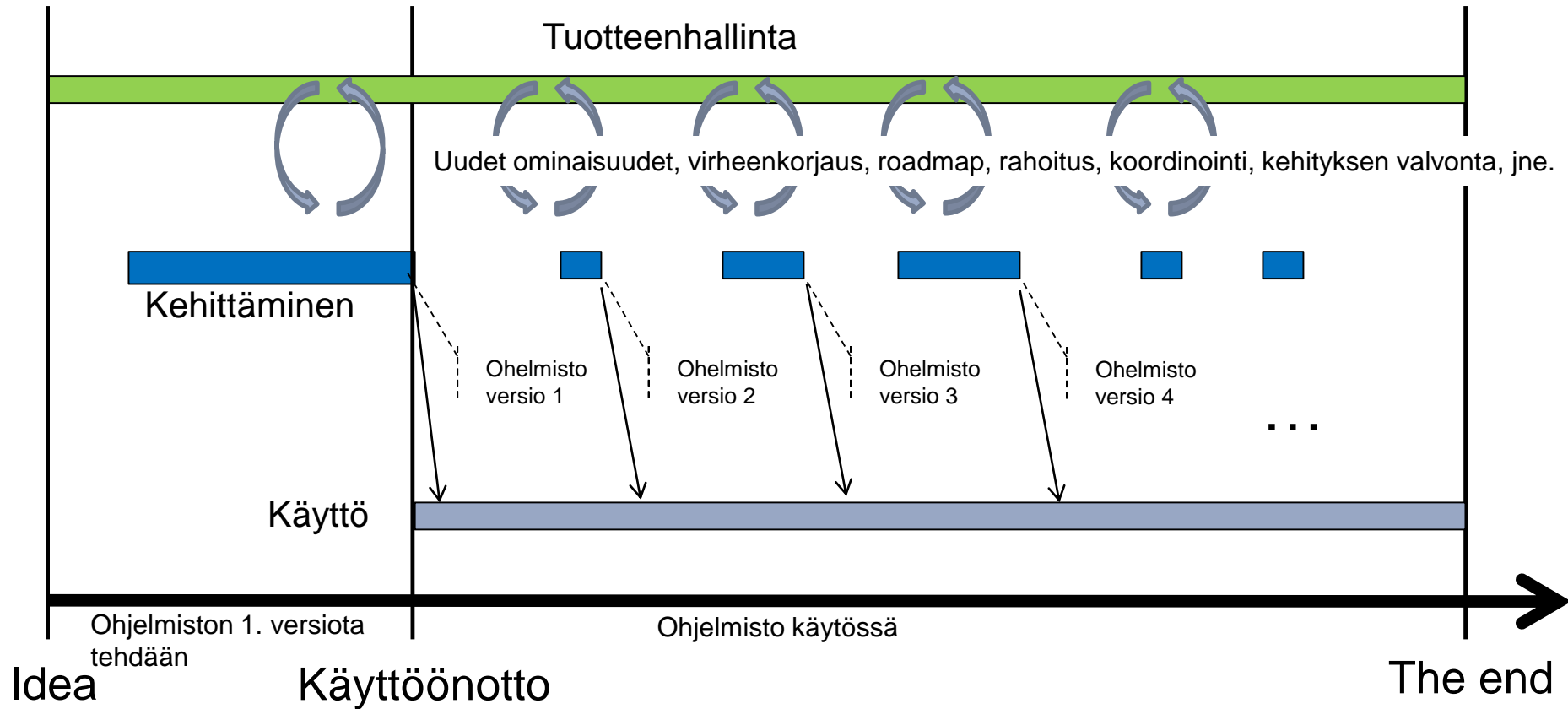
Esityksen sisältö

- Mitä on tuotteenhallinta?
- Mikä on avoimen tuotteenhallintamalli?
- Miten malli on kehitetty?
- Miten sitä sovelletaan ja mitä sillä saavutetaan?
- Tuotteen hallinnan roolit
- Yhteenveto

Mitä on tuotteenhallinta?

- Ohjelmistotuotteen hallinnalla tarkoitetaan toimia, jotka mahdollistavat ohjelmiston hallitun kehityksen ja kehityksen seurannan sen elinkaaren aikana. Tällaisia ovat esimerkiksi *kehitysideoiden kerääminen, kehittymisen päätöksenteko ja ohjelmistotuotteen tiekartan laadinta*.
- Yritykset tekevät tuotteenhallintaa omistamilleen tuotteille.
- Kun julkinen sektori alkaa toimimaan ”omistajana” niin sen tulee huolehtia tuotteenhallinnasta tai järjestää se jollakin tavalla.
- Tuotteenhallinta vaatii osaamista, ammattitaitoa sekä kokemusta sekä se aiheuttaa kustannuksia mm.
(Tuotepäällikkö)

Ohjelmistotuotteen elinkaari

Avoimen tuotteen hallinta on **jatkuvaa toimintaa, jolla tuotteen jatkokehittämisestä pidetään huolta sen koko elinkaaren ajan !**

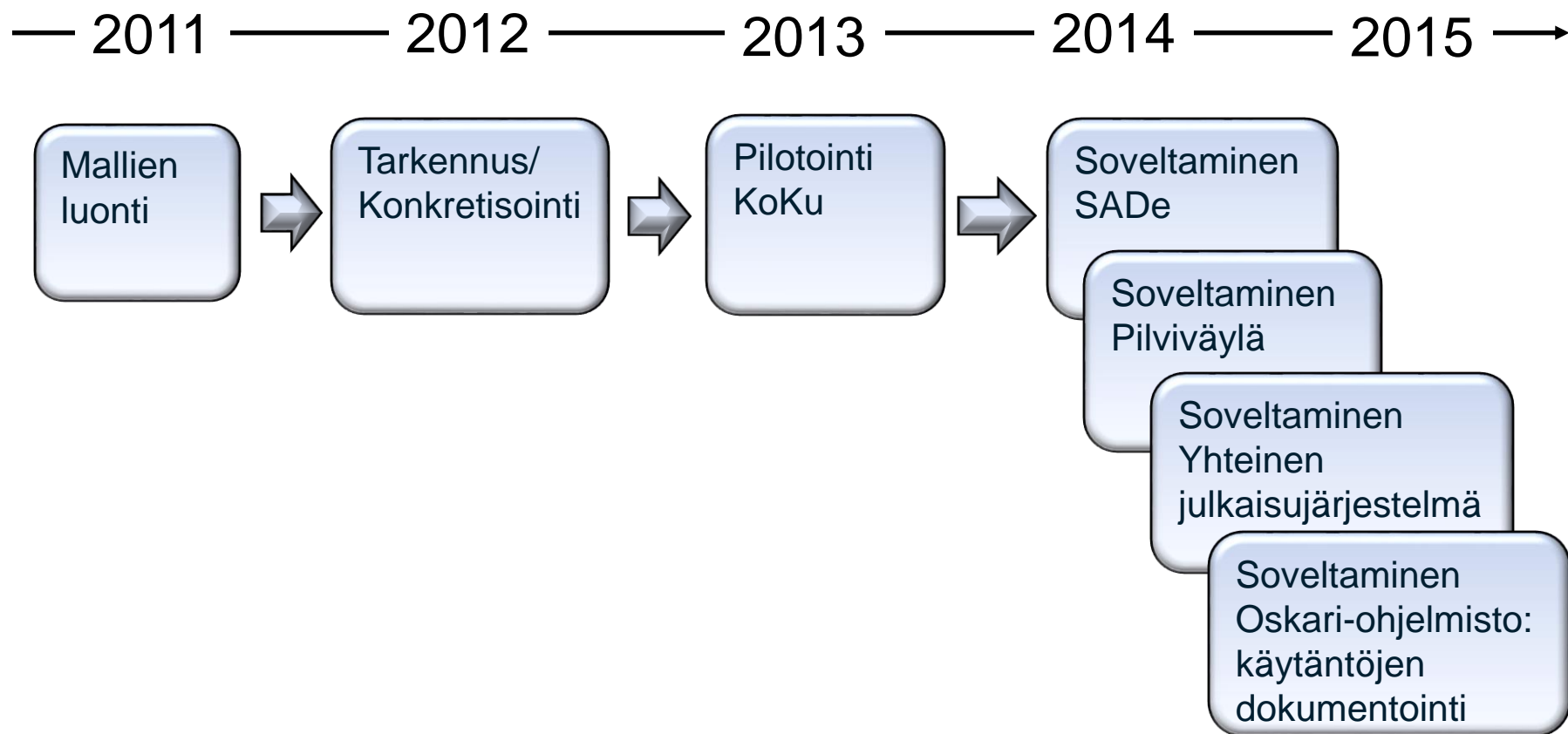
VIITE:
Muokattu perustuen: DAVID CHAPPELL,
WHAT IS APPLICATION LIFECYCLE
MANAGEMENT?, WHITE PAPER,
CHAPPELL & ASSOCIATES,
DECEMBER 2008

Mikä on avoimen tuotteen hallintamalli?

- Se on sovittu toimintamalli, jonka avulla julkisen sektorin toimijat hallitsevat yhteisesti kehittämää ja rahoittamaa ohjelmistoa (ylläpito ja jatkokehitys on turvattu) .
- Keskeisinä asioina on kuvata **tuotteen hallintasuunnitelma** jossa, määritellään ohjelmiston:
 - Omistajuus ja muut roolit sekä niihin liittyvät käytänteet.
 - Tuotteen elinkaarenhallinta.
 - Tuotteen jatkokehittämisen ja ylläpidon rahoittaminen.
- *Tuotteenhallintasuunnitelma toimii myös käytäntöjen / vastuiden dokumentointi- ja kommunikointivälineenä*

Tuotteen hallintamallien kehittäminen ja käyttöönotto)

Tuotteenhallinnan soveltaminen

- Tuotteenhallintaa sovelletaan kunkin ohjelmiston kohdalle, siten että ohjelmiston ja kehitysverkoston erityispiirteet huomioidaan.
- Tuotteenhallinnan käytännöt ja vastuut dokumentoidaan tuotteen hallintasuunnitelmaan (avoimuus ja läpinäkyvyys).

Mitä tuotteen hallinnalla saavutetaan ?

- **Tämä ei ole ylimääräistä työtä vaan toimintaa, jota joka tapauksessa tulee tehdä**, jotta tässä uudessa tilanteessa ohjelmiston kehittyminen ja jakaminen on hallittua siten että ohjelmisto kehittyisi käyttäjäorganisaatioiden tarpeiden mukaan:
 - Vertaa Oskari-ohjelmisto: käytännöt, vastuut ja rahoitusmallit tuotteenhallintaan on joka tapauksessa pitänyt määrittää ja kuvata.
 - Eli tätä tehdään jo – ja pitää tehdä tai ohjelmiston edelleen kehittäminen ja ylläpito ei ole koordinoitua eikä ole selvää kuka kustantaa kehittämisen.
- **Tuotteenhallintasuunnitelma:** Helpottaa tuotteenhallinnan määrittelyä, dokumentointia ja toteutusta. Systematisoidaan toimintaa julkisella sektorilla, siten että hyviä tuotteenhallintakäytäntöjä saadaan leviämään ja hyödynnettäväksi eri toimijoiden välillä.

Milloin tarvitsen tuotteenhallintaa ?

- **Missä tilanteessa tuotteenhallintaa tarvitaan ?** Esimerkkejä:
 - Kuntien kautta tarjottava palvelu kansalaisille:
 - Kohti Kumppanuutta –ohjelmisto
 - Yhteiskäyttöiset komponentit, alustat, työkalut, jne. palveluiden rakentamiseen:
 - Oskari-ohjelmisto
 - Demokratiapalveluiden tyylit (SADe)
 - Palvelu, joka tarjotaan valtiolta kansalaiselle ja muille organisaatioille:
 - OtaKantaa –palvelu (SADe)
 - Erityisesti avoimet jaettavat ohjelmistot, joita tullaan ottamaan käyttöön ja jatkokehittämään.
- **Milloin sitä ei tarvita ?**
 - Ei tarvita kokeellisille PoC ratkaisuille, joita ei tulla jatkokehittämään tai hyödyntämään.

Milloin sen suunnittelu tehdään ?

- Ensimmäinen versio suunnitelmasta olisi hyvä tehdä jo määrittely/tilaus vaiheessa => osoittaa että jatkuvuutta, omistajuutta, rahoitusta ja muita vastuita on mietitty.
- Mutta viimeistään kun on olemassa ensimmäinen versio ohjelmistosta, joka otetaan käyttöön.
- Päivitetään suunnitelmaa tarpeen mukaan, koska tuotteenhallinta on jatkuvaa toimintaa, joka jatkuu siihen saakka kun ohjelmiston elinkaari loppuu.
- Esimerkki: JulkICT Lab (kun tunnistetaan että PoC / ohjelmisto on tuotantoon menevä => tuotteenhallinta tulee määritellä)

- Keskitetyn tuotteenhallinnan hyödyt saavutetaan erityisesti tilanteessa kun on useampia kuntia/toimijoita, jotka hyödyntävät samaa ohjelmistoa. Ilman käytäntöjä ja vastuita ei yhteisen ohjelmiston kehittymistä voida tukea.
- Ilman tuotteenhallintaa ei voida toimia => VTT/VM ovat määritelleet kuinka tätä voitaisiin tehdä suunnitellusti ja määrämuotoisesti ja siten että toiminta olisi dokumentoitua, läpinäkyvää/avointa (kuka, miten, miten rahoitetaan) ja hyviä käytäntöjä voitaisiin jakaa julkisella sektorilla.
- Ohjelmistot ja toimijat ovat omanlaisiaan, joten käytännöt ja vastuut ja rahoitustavat vaihtelevat, mutta kaikissa tilanteissa ne kuitenkin pitää määritellä => ohjelmistojen osalta joka tapauksessa nämä asiat tulee olla määriteltyjä. Nyt on mahdollista tehdä se systemaattisesti siten että määrittelyt ja vastuut dokumentoidaan standardipohjan mukaan.

Tuotteenhallinnan perusroolit

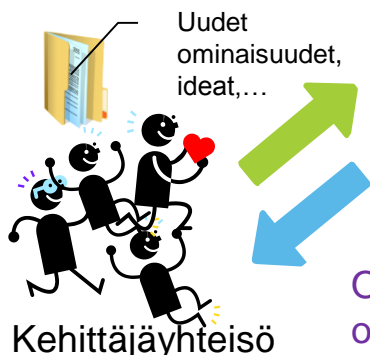
Rahoittaja

Omistaja

Ohjaus-/johtoryhmä

Kehittäjäyhteisö

Tuotteen hallinnan järjestäminen itse tai valtuuttaa tehtävään.

Ylin päättävä valta ohjelmiston kehittymisestä. Päätöksenteko tuotteenhallinnan käytännöistä.

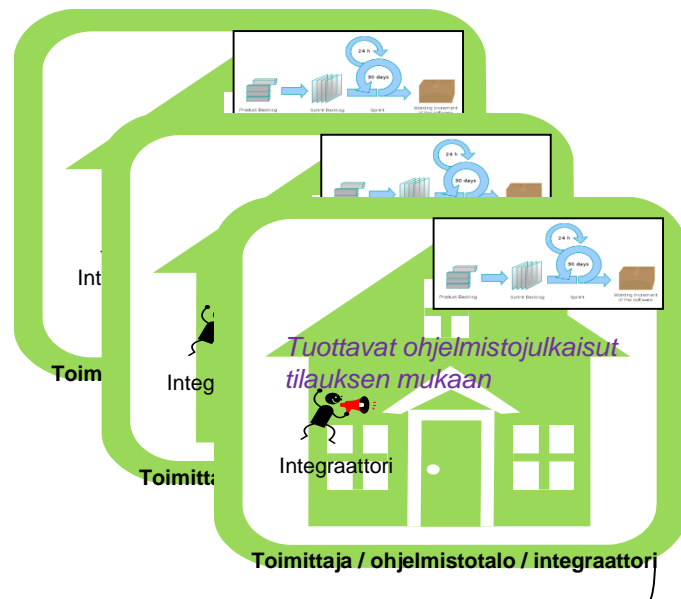
Huolehtii tuotteesta Ohjausryhmän mandaatilla, että ohjelmisto kehittyisi yhteisöä palvelevaan suuntaan.

Vaatimukset, muutokset, virheiden korjaukset, julkaisusuunnitelma, tiekartta.

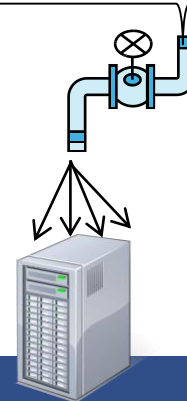
Tuotepäällikkö & avoimuuden edunvalvoja

Organisaatio/henkilövalinnat tulee olla läpinäkyviä ja perusteltuja.

Jakelupaikan ylläpitäjä

-Julkaisut + lähdekoodi.
-Dokumentaatio ja ohjeet.

Yhteenveto

- Jos tilaaja (julkisen sektorin toimija) aikoo ”omistaa” ohjelmistoja niin tuotteenhallinta pitää tehdä itse tai järjestää.
- Tuotteenhallintaa sovelletaan kunkin ohjelmiston kohdalle siten, että ohjelmiston ja kehitysverkoston erityispiirteet huomioidaan.
- Tuotteenhallinnan käytännöt ja vastuut dokumentoidaan tuotteen hallintasuunnitelmaan.
- Ilman tuotteenhallintaa aiheutetaan jopa enemmän kustannuksia kuin nykytilanteessa eikä haluttua vaikuttavuutta saavuteta.
- **Tuotteenhallinta on jatkuvaa toimintaa !**